Total Pages : 4

K-455

शास्त्री (भाग तीन) परीक्षा, 2022

(क - वर्ग विषये)

साहित्य्

[चतुर्थ प्रश्नपत्रम् (वैकल्पिक)]

(काव्य प्रकाश)

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 100

Minimum Passing Marks : 33

निर्देशः प्रश्नपत्र मिदं त्रिषुखण्डेषु विभक्तमस्ति। खण्ड 'अ', खण्ड 'ब', खण्ड 'स' खण्ड त्रयमपि अनिवार्यमस्ति।

खण्ड-अ

(अतिलघूत्तरीय प्रश्नाः)

1. (i) काव्यप्रकाशस्य लेखकः कः ? [10×2=20]

(ii) आचार्यो मम्मटः स्वग्रन्थस्य मंगल श्लोके कां देवतांमस्तौषीत।

(iii) आचार्यो मम्मटः शब्दार्थौ पदस्य कति विशेषणानि प्राह स्वकाव्यलक्षणे?

(iv) उत्तम काव्यस्यापरं नाम किम् ?

(v) चित्रकाव्यस्य कति भेदाः भवन्ति?

(vi) कति शब्दशक्तयो भवन्ति मम्मटाभिमतम् ?

(vii) विशेषाधान हेतुभूतः सिद्धोणधिः किं रूपः ?

(viii) साक्षात् संकेतितस्यार्थस्य नाम किम ?

(ix) काव्यप्रकाशस्य तृतीयोल्लासस्य किं नाम?

(x) अविवक्षितवाच्यध्वनेः कति मुख्याः भेदाः भवन्ति?

खण्ड-ब

(लघूत्तरीय प्रश्नाः)

निर्देशः अधोलिखितेषु प्रश्नेषु केचन अष्ट प्रश्नाः समाधेयाः - [8×5=40]

2. (i) कान्ता सम्मिततयोपदेशयुजे इति वाक्यस्य केन प्रकारेण व्याख्याम करोत आचार्यो मम्मटः ?

(ii) काव्यलक्षण घटकीभूतस्य शब्दार्थौ पदस्य कानि त्रीणि विशेषणानि सन्ति तेषांमभिप्रायं प्रकाशयन्तु।

(iii) जातिरेव वा इति कारिकांश केन प्रकारेण व्याचकार काव्यप्रकाशकारः ?

(iv) गंगायां घोषः इति लक्षणायाः प्रकारप्रदर्शयन्तु ?

(v) लक्षणायाः के षड्भेदाः भवन्ति?

(vi) उपादान लक्षणायाः किं लक्षणम्?

(vii) साध्यावसाना लक्षणायाः किं लक्षणम् ?

(viii) संयोगादयः कति भवन्ति विलख्यताम्?

(ix) रसस्य किं स्वरूपमाहाचार्यो मम्मटः कथितः विलिख्यताम् ।

(x) अलक्ष्यक्रम व्यग्यध्वनेः मुख्यभेदान् लिखतु।

(xi) संभोगशृङ्गारस्य किं मुदाहरणमाह काव्यप्रकाशकारेण विस्तारेण विस्तारेण विलिख्यताम्।

खण्ड-स

(दीर्घोत्तरीय प्रश्नाः)

निर्देशः अधोलिखितेषु केचन चत्वाराः प्रश्नाः समाधेयाः - [10×4=40]

3. (i) मम्मटोक्त दिशा काव्य प्रयोजनानि व्याख्यायताम्।

(ii) मम्मटोक्त काव्यलक्षणं प्रतिवाद्य तस्य समालोचना क्रियताम्।

(iii) अधमकाव्यस्य लक्षण भेदं च सोदाहरणं विवेचयत।

(iv) शब्दः कतिविधः लक्षणोदाहरणं पुरस्सरं प्रतिपाद्यताम्।

(v) वाच्य लक्ष्य व्यङ्गानां व्यञ्जकत्वं स्फुटी क्रियताम्।

(vi) 'तथाभूतां दृष्ट्वा' इत्यादौ कथन्न काकोर्वाच्यसिद्धयङ्गत्वम।

(vii) मम्मटोक्तं रसस्वरूपं प्रतिपादयत?

(viii) स्थायीभावानां परिचयो देयः।

-----x----